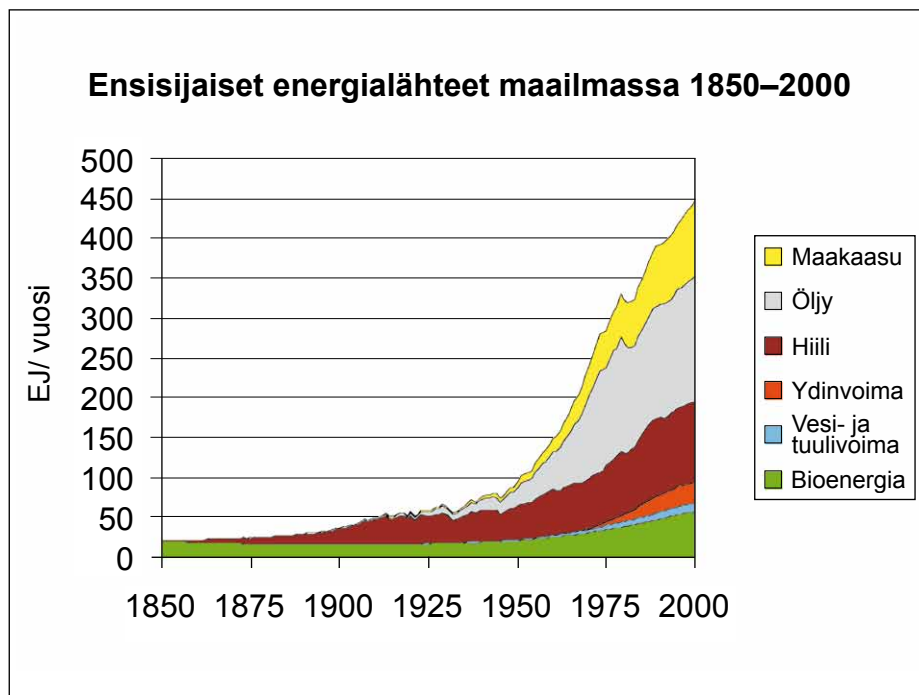

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Minkä tekijöiden katsotaan muodostavan taitekohdan antiikin ja keskiajan välillä?
2. Oheinen kuvio esittää energiatuotannon kehityksen maailmassa vuosina 1850–2000. Kuvio osoittaa eri energialähteillä vuosittain tuotetun energian arvioidun määrän eksajouleina (eksajoule = 10^{18} Joulea).

Miten eri energialähteiden tuotanto on muuttunut kuvion osoittamana aikana, ja mistä syistä muutokset ovat johtuneet?

(käännös)

Lähde: John Holdren, *Global energy challenges and the role of increased energy efficiency in addressing them* (2006)

3. Monet 1600- ja 1700-lukujen eurooppalaiset filosofit pohtivat kysymystä hyvästä hallitusmuodosta. Minkälaisia käsityksiä he esittivät hallitsijan asemasta?
4. Populaarikulttuuri sai monissa Euroopan maissa 1900-luvulla yhä enemmän vaikutteita Yhdysvalloista. Pohdi esimerkkien avulla, mitkä tekijät selittävät kehitystä.

5. Vertaile, millaiset olivat Saksan asema ja tavoitteet kansainvälisessä politiikassa yhtäältä vuonna 1914 ja toisaalta vuonna 1939.
6. Miksi 1860-lukua on pidetty eräänä suomalaisen yhteiskunnan murrosvaiheena?
7. Oheisessa karttakuvassa esitetään brittiläinen imperiumi vuonna 1886.
 - a) Erittele kartan antamaa kuvaa Britanniasta siirtomaavaltana. (3 p.)
 - b) Tarkastele, mitä vaikutuksia brittiläisellä imperiumilla oli valitsemallasi maantieteellisellä alueella. (3 p.)

Lähde: Walter Crane, Map of the world showing the extent of the British Empire
The Graphic 24.7.1886

8. Tarkastele sääty-yhteiskunnan syntyä ja rakennetta Suomessa ns. Ruotsin vallan aikana.
- +9. Oheiset lainaukset käsittelevät Kiinan suurvaltasuhteita 1950–1970-luvuilla. Kaksi ensimmäistä lainausta ovat teoksesta *Mitä Mao todella sanoi* (Philippe Devillers, 1971).

”Myös meidän sosialistisella leirillämme tulee olla johtaja, ja se on Neuvostoliitto. (...) Se, että kommunististen ja työväenpuolueiden edustajat tällä kertaa ovat saapuneet Moskovaan osallistuakseen lokakuun suuren vallankumouksen 40-vuotisjuhlallisuuksiin (...) todistaa Neuvostoliiton johtamien sosialististen valtioiden yhtenäisyyttä sekä koko maailman kommunististen ja työväenpuolueiden yhtenäisyyttä (...).”

Mao Zedong kiinalaisille opiskelijoille vierailullaan Moskovassa 1957

”Ei voi kuvitella kommunistista yhteiskuntaa, jossa porvarilliset aatteet voivat levitä esteettömästi. Hrustsev uurastaa kuitenkin innokkaasti herättääkseen porvarilliset aatteet jälleen henkiin Neuvostoliitossa ja toimii turmeltuneen amerikkalaisen kulttuurin lähetyssaarnaajana. (...) Hrustsevin klikki on väistänyt proletaarisen kansainvälisen velvollisuutensa ja pyrkii yhteisymmärrykseen Yhdysvaltojen imperialismin kanssa toteuttaakseen maailman jaon sekä yrittää saada sosialistiset veljesmaat alistumaan sen omiin etuihin (...).”

Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean avoin kirje 1964

”Kumpikin osapuoli ilmaisi toiveensa, että vierailun tulokset avaavat näiden kahden maan suhteisiin uusia mahdollisuuksia. Osapuolet uskovat, että maiden suhteiden normalisoituminen on paitsi Kiinan ja Yhdysvaltain kansojen etu myös hyödyksi jännityksen lieventämiselle Aasiassa ja koko maailmassa.

Presidentti Nixon, rouva Nixon ja Yhdysvaltain edustajat ilmaisivat arvostavansa sitä ystävällistä vieraanvaraisuutta, jota Kiinan kansantasavallan hallitus ja kansa ovat heille osoittaneet.”

(käännös)

Yhdysvaltain ja Kiinan kansantasavallan yhteisjulistus presidentti Richard Nixonin Kiinan-vierailun päätteeksi helmikuussa 1972

- a) Vertaile näissä tekstiotteissa esiintyviä Kiinan ulkopoliittisia linjauksia ja pohdi kyseisiä kannanottoja historiallisina lähteinä. (4 p.)
- b) Tarkastele Kiinan ulkopoliittikkaa ja siihen vaikuttaneita tekijöitä 1950-luvun alusta 2000-luvulle käyttäen hyväksesi edellä olevia dokumentteja. (5 p.)

- +10. Oheiset tekstiotteet liittyvät Suomen sisäpolitiikkaan ja yhteiskunnalliseen kehitykseen itsenäisyyden alkuvuosikymmeninä.

”On sanottu, että nykyajan sos.demokratia ei enää pyri ’revolution’, vallankumouksen kautta, vaan ’evolution’, kehityksen kautta toteuttamaan päämääräänsä. (...) Mutta joskin sos. demokraatit pyrkisivät evolution kautta tarkoitustensa perille, niin eivät he voisi hallita asiain kulkua tätä tietä loppuun saakka, vaan niin pian kuin luulisivat saaneensa varman yliotteen yhteiskunnassa, panisivat he ohjelmansa kokonaisuudessaan vallankumoustietä toimeen. Ja päämäärä, johon he pyrkivät, on kaikissa tapauksissa ’porvarillisen’ yhteiskunnan hävittäminen.”

Presidentti P. E. Svinhufvudin muistio 4.11.1936

”Tämän maan itsenäisyys, sen täydellinen valtiollinen riippumattomuus ja poliittinen itsenäisyyden oikeus on ja on oleva meille [Suomen työväelle] pyhä. (...) Tänään totean, että kuljettuamme raskaan tien ylöspäin, käytyämme kautta kuoleman ja ylösnousemuksen, me tiedämme nyt olevamme kansalaisia kansanvaltaisesti hallitussa maassa, me tiedämme valtiojärjestyksen takaavan meille jatkuvan mahdollisuuden työskennellä sekä vähäväkisten että koko kansakunnan hyväksi. Ja siksi me tulemme jatkuvasti töin ja toimin osoittamaan yhteenkuuluvaisuutemme tähän kansaan, jonka eroittamaton osa olemme – Suomen kansaan – ja rakentamaan synnyinmaatamme – Suomen maata.”

Entinen punakaartilainen, sosiaalidemokraatti Emil Skog
Suomen itsenäisyyden suurjuhlassa Helsingissä 6.12.1937

”Ja miksi punaiset liehuvat [suurjuhlassa] ylinnä puhujina, järjestäjinä? (...) Siksi, että puolueet, keskusta ennen kaikkea, ovat pettäneet Suomen kansan ja tehneet veljeyden punaisen siiven kanssa. Sen siiven, jonka kärki ulottuu kauas itään, sinne kaikkein punaisimpaan ahjoon saakka. Sinne, mistä lähtevät bolševikkien maailmanvaaran langat [ja] kiihtyvällä vauhdilla yritetään maailmanvallankumousta.”

Isänmaallisen Kansanliikkeen lehti *Ajan Suunta* 8.12.1937
uutisessaan Suomen itsenäisyyden suurjuhlasta 6.12.1937

- a) Vertaa tekstiotteissa esitettyjä tulkintoja vasemmiston asemasta suomalaisessa yhteiskunnassa. (3 p.)
b) Mitä poliittisia tapahtumia ja yhteiskunnallisia tekijöitä kannanottojen taustalla oli? (6 p.)